



Decadentia
VERLOSSING

DJANGO MATHIJSEN & ANAÏD HAEN

Voor me uit schrijdt mijn grote zus. Haar houten schoenzolen tikken in wat zij een 'net ritme' noemt over de planken van de kade. Ze wil dat ik haar volg en mijn voeten precies zo neerzet als zij, maar mijn benen zijn te kort.

'Voornaam kijken, Astertje,' roept ze over haar schouder. 'En let op je pinken!'

Oh, ja: mijn pinken. Ik was even afgeleid door mijn voeten. Snel kijk ik of mijn handen nog wel op de juiste manier mijn rok omhooghouden: hoog genoeg om mijn klompen zichtbaar te maken, laag genoeg om mijn enkels te bedekken.

'Pinken!'

Verschrikt zie ik wat ze bedoelt: mijn pinken wijzen niet omhoog, maar omklemmen mijn rok. Ik maak mijn fout goed en kijk weer naar haar op, in de hoop een glimp goedkeuring te zien. In plaats daarvan zie ik haar alweer meters vooruit zijn, neus in de wind, laverend tussen de spelende kinderen en kletsende volwassenen.

Een koopman met een hondenkar vol afgeschraapte botten komt van de Heemstbrug af. Een zoete, wee makende geur slaat van de kar af. Het water loopt me opeens in de mond; het is allang etenstijd.

Ik hurk neer om de hond een aai over zijn kop te geven, maar de koopman houdt geen halt. ‘Opzij, meisje,’ brult hij. ‘Of wil je je hand tussen de spaken hebben?’

Verschrikt trek ik mijn hand terug. Misschien maar beter ook. De hond onder de kar heeft kale plekken op zijn rug en kop. Schurft? Wat zal hij een jeuk hebben. Een naar gevoel welt op in mijn buik. Gemengd met de geur van de botten en mijn honger maakt hij me misselijk.

‘Aster!’ Ze staat met haar handen in haar zij, haar ogen tot spleetjes samengetrokken.

Oei. Ik voel de kleur uit mijn wangen trekken. Snel kom ik overeind. Mijn handen zijn opeens klam. Ik pak mijn rok weer vast – pinken omhoog – en renwandel zo waardig mogelijk naar mijn zus, haar boze blik negerend.

‘En wat zég je dan?’ vraagt ze als ik bij haar ben. Het is geen echte vraag, niet zoals zij het uitspreekt.

‘Het spijt me, Zus?’ gok ik.

Ze perst haar lippen op elkaar en ademt diep in via haar neus.

Foute boel, dus. ‘Ik zal het nooit meer doen?’ zeg ik, hoopvol dat dit is wat ze wil horen.

Hoofdschuddend zucht ze, nu door haar mond. ‘Het gaat om inzicht, niet om verontschuldigen. Als jij blijft omgaan met dát ...’ Ze trekt haar

mondhoeken omlaag en gebaart met haar kin over mij heen, '...word je nooit dát!' Nu kijkt ze opzij, naar de Spiraalvaart. Haar ogen glimmen opeens.

Ik keer me om, mijn ogen samenknijpend omdat de ondergaande herfstzon in het water schittert. Het praaljacht dat daar vaart lijkt omhuld door vonkjes.

Er zit een vrouw op een bank. In haar armen heeft ze een baby. Ze geeft het kindje de borst en over het water hoor ik haar een melodie neurriën. Haar man – hij lijkt me haar man – staat naast haar met een tweede baby. Hij klopt het kindje op de rug.

'Begrijp je wat ik bedoel?' Zus pakt mijn arm beet en knijpt erin. 'Ze is maar een paar jaar ouder dan jij en moet je eens zien hoe voornaam zij zich gedraagt.' Ze laat me weer los en zet een paar passen naar de kade. 'En hoe mooi haar jurk is.' Het klinkt bijna dromerig.

Ik ga naast haar staan en kijk naar het praaljacht, dat tegenstrooms vaart en dus op weg naar boven is. Twee mannen in livrei bomen het scheepje voort. Het wrikken maakt een knarsend geluid, een beetje zoals mijn tanden doen als Zus iets van me vraagt wat ik niet snap. Het vaart sneller dan wij kunnen lopen, toch lopen we een stukje ermee mee.

Nu pas zie ik het meisje. Ze zit op het driehoekige bankje dat de uiterste punt van de voorplecht vormt, kaarsrecht. Ze draagt een smetteloos witte jurk,

afgezet met goudkleurige linten. Haar haren lijken ook wel van goud, zo glimmen ze. Ze zijn lang, vallen in dikke pijpenkrullen over haar rug. Onwillekeurig gaat mijn hand naar mijn haren onder mijn kapje. Hoofdluis. Alweer. Ik probeer het te verhullen voor Va, maar de jeuk maakt me gek.

‘Doe niet!’ Ze mept mijn hand omlaag. ‘Kijk liever hoe ze haar huid beschermt tegen de zon, hoe elegant ze haar parasol vasthoudt. Ze is amper tien jaar oud en al een dáme.’ Ze kijkt op me neer en sist: ‘Ze zit omgekeerd, zie je dat? Ze vaart achteruit. Ze hoeft niet om zich heen te kijken, omdat alles en iedereen om haar heen naar háár kijkt.’

Ik zie het, maar het verveelt me. Opeens verveelt alles me. Mijn maag rammelt. ‘Ik wil naar huis.’

‘Bij Moto, Aster!’ Ze zucht, heel diep. ‘We gaan al naar huis. Houd je maag in bedwang. Ik hoor hem hier helemaal.’ Ze pakt mijn hand vast en geeft er een kneepje in. ‘We hebben wel genoeg geoefend voor vandaag.’

Ik kijk naar haar op. Zie ik een glimpje goedkeuring in haar ogen?

Maar ze heeft haar blik alweer op het scheepje gericht. Op dat kaarsrechte meisje waar iedereen naar kijkt. Weer zucht ze, heel diep nu. Ik voel een trilling door haar heen slaan. ‘Op een dag, Aster ... Op een dag ben ik ook voornaam, woon ik ook boven, kijken

de mensen naar mij.' Ze schudt aan mijn arm. 'En ik neem jou mee. Als je tenminste netjes leert lopen.' Nu krijg ik een knipoog.

Ik laat me er niet door bedotten. Door de knipoog. Want ik weet dat ze me morgen, overmorgen en de dagen erna zal léren netjes te lopen. Maar voor vandaag is het klaar en dus ben ik blij.

Vader ziet het. Van de jeuk. Ik kan het niet laten te krabben terwijl we door zijn spinnerij naar de achterkamer lopen. 'Alwéér, Astertje?'

Verschrikt laat ik mijn hand zakken.

Va zucht. Hij pakt een mes van zijn werkbank en gebaart me de achterkamer in. 'Er zit niks anders op. Ik ga je kortwieken.'

'Nee!' Ik duik onder zijn arm door ons woonvertrek in en wil een sprintje naar de bedstee trekken, maar haar hand is sneller en pakt me bij mijn bovenarm.

'Niet nodig, Va. Ik zal haar haren wel kammen.' Zus gaat zitten op de kruk aan het hoofd van de eettafel en trekt me tussen haar benen. 'Doe dat kapje eens af.'

'Ik vrees dat dat kammen van jou niet voldoende is, Pelke.' Vader fronst. 'Probeer het met azijn. Misschien dat die rotbeesten daar het loodje van leggen.'

‘Dat stinkt!’ Ik trek mijn neus op. ‘Dan stink ik en lacht iedereen me uit.’ Ik probeer me los te trekken, maar haar benen omklemmen mijn heupen.

‘En als je steeds krabt niet?’ Ze snuift.

‘Ik heb honger.’

‘De luizen niet. Die leven als een poetsvis in de bek van Maremoto op jouw hoofd.’ Ze slaat het teken van onze walvisgod over haar borst. ‘Doe af.’

Met tegenzin haal ik de strik uit het lint onder mijn kin. De laatste keer dat ze mijn haren heeft gekamd is drie weken geleden en ik heb er geen fijne herinneringen aan. Haar kam is scherp.

‘Doe je zachjes?’ vraag ik.

‘Zo zachtjes, met een t, als ik kan. Je moet goed spreken, Aster.’

Ik weet het. Ik moet goed spreken, goed lopen, goed mijn rok optrekken, goed mijn pinken omhooghouden en vooral niet krabben. Ik kijk naar Va. Kan hij niet zien dat ik niet wil dat ze me kamt?

Maar hij heeft zich al van ons afgewend. Ik hoor hem iets mompelen over een bestelling wolgaren en weet dat hij zijn aandacht op de draad heeft.

Ik zit op het krukje, mijn rug naar de tafel, mijn gezicht naar de deur naar de spinnerij. Zus is op tafel gaan zitten – dan ziet ze mijn haren beter – met haar benen links en rechts naast me. Haar knieën

klemmen tegen mijn schouders. 'Het is echt verschrikkelijk.' Ze trekt de kam door mijn haren en veegt hem na ieder haal af aan een witte doek naast haar op de tafel. 'Maar ik krijg ze er wel uit. Allemaal.'

Ik zeg niks. Krimp ineen iedere keer als ik de kam tegen mijn hoofdhuid voel. Ik weet dat ik bloed, voel een druppel langs mijn oor glijden, maar als ik hem wil wegvegen, krijg ik een rukje aan mijn haar. 'Dat is maar een klein wondje,' zegt ze. 'Komt door al die beten.' Ze toont me de kam, vlak voor mijn neus. Hij zit bomvol zwarte stipjes. Ik moet scheel kijken om het goed te kunnen zien en heb meteen een andere hoofdpijn erbij.

'Dit zijn de boosdoeners, zusje van me. Ze moeten eruit, dat snap je toch wel?'

Ik knik. 'Maar de kam doet pijn.'

De kam verdwijnt naar opzij en wordt geroutineerd over de doek gehaald. De zwarte stipjes blijven erin achter. 'Ik zal voorzigtiger kammen. Als je nou eventjes stil blijft zitten, is het zo gebeurd.'

Goed dan. Ik recht mijn rug. Heel stil zitten, dan is het zo gebeurd.

Na een eeuwigheid is ze tevreden. Ze schuift achter me weg, springt van de tafel, pakt de doek op, vouwt

de punten naar binnen en smijt hem in de kachel.
'Die ben je kwijt.'

Ik wil opstaan, maar ze duwt me terug. 'Ik heb een idee, wacht even.' Ze pakt een kom en loopt ermee naar het gemakje, dat Va voor ons getimmerd heeft. Vroeger was het gewoon een plank in de vensterbank, maar vorig jaar, zomaar opeens, wilde ze niet meer met haar billen bloot als een ander dat kon zien.

Als ze de deur achter zich gesloten heeft, spring ik overeind. Wég hier.

'Waag het niet!' klinkt het vanuit het gemak. Het deksel wordt opzijgelegd, haar rokken worden opgetrokken. 'Je blijft gewoon... Aster?'

Haar stem, opeens niet meer zo gebiedend.

Ik zet een pas terug. 'Ja?'

'Roep Va!'

'Ons Pelke bloedt.' Va staat trots te glimmen in de buitendeur, waarboven het bord van onze spinnerij bungelt. De letters 'a' van onze achternaam hebben een sterretje. Ik weet dat dat is omdat niemand in heel Decadentia garens en knooptouw maakt zoals mijn va.

Hij heeft zijn armen over elkaar en leunt tegen de deurpost. De buurvrouwen staan om hem heen op de kade. Dat gebeurt wel vaker sinds ma dood is.

‘Heb je lappen?’ vraagt mevrouw Catenata. Ze is tapijtknoper en een regelmatige klant van Va. Ik denk dat ze op hem is, maar omdat hij op niemand is behalve ons – zijn woorden, niet de mijne –, maakt ze geen kans. Da’s maar goed ook, want als ze bij ons zou komen wonen, moet ik de bedstee uit en bij Zus op het zoldertje slapen. Va is veel warmer in bed.

‘Lappen?’ Nu kijkt hij beteuterd.

‘Mánnen!’ Mevrouw Listeria, de buurvrouw van boven, geeft me een knipoog. ‘Loop je met me mee, Aster? Ik heb nog wel lappen liggen.’

‘Dat is niet nodig, dank u wel.’ Zus komt naar buiten. Haar toet is bleek. Ze trekt me met mijn rug tegen zich aan en strijkt over mijn haren. ‘Ik heb ze van onze moeder gevonden en...’ Haar handen kammen me. Ze maakt een strengetje en draait het voor mijn gezicht rond en rond tot ik een vette pijpenkrul zie hangen, die zich onmiddellijk ontrolt zodra ze hem loslaat. ‘Vlechten gaat beter,’ mompelt ze.

Ze vlecht mijn haar terwijl Va en de buurvrouwen doorpraten. Als ze klaar is, haalt ze de vlechten weer uit mijn haar en begint opnieuw.

‘We zouden toch gaan eten?’ Ik wil weglopen, maar ze houdt me aan mijn haren vast. ‘Blijf staan.’

Ons gedoe trekt de aandacht van de buurvrouwen.

‘Gaaf het, Pelke?’ Buurvrouw Listeria pelt me voorzichtig uit mijn zus’ handen. ‘Wil je soms vlechten?’

‘Ik...’ Ze staarf naar haar handen.

‘Of móet je het?’ vraagt buurvrouw Catenata.

Va schatert opeens. Hij duwt zich van de deurpost af. ‘Je hebt het, je hébt het!’ Hij pakt haar beet en zwiert haar rond en rond over de kade. ‘Mijn dochter! Kóm!’ Hij zet haar neer en trekt haar aan haar hand mee, de werkplaats in.

Ik maak van de gelegenheid gebruik en kijk heel zielig op naar de buurvrouwen. ‘Heb nog niks gegeten.’

‘Ach, kindje!’ Meteen heb ik de armen van de bovenbuurvrouw om me heen. ‘Lust je vispastei?’

Achter haar aan loop ik de trap op die langs ons raam naar het balkon van haar huis leidt. Het is niet de eerste keer dat ik naar het huis boven ons ga, maar wel de eerste keer dat me opvalt hoeveel plantjes ze in potten aan de reling en tegen de muur heeft hangen.

‘Dat zijn kruiden,’ zegt ze op mijn onuitgesproken vraag. ‘Ik heb groene vingers: alles groeit bij me.’ Ze steekt me haar hand toe en helpt me de laatste twee treden omhoog. Het luik valt zachtjes achter me

dicht. Het hangt aan een touw dat Va geslagen heeft en rekbare vermogens heeft.

‘Kruiden waarvoor?’ Ik ruik aan de plantjes en herken tijm. Va gebruikt dat ook weleens.

Buurvrouw Listeria glimlacht. ‘Ik ruik ook. Ik kan ruiken of mensen ziek zijn. En als ze dat zijn, weet ik welk kruid helpt ze beter te maken.’ Ze haalt de sleutel uit de zak van haar rok en steekt hem in het slot.

‘Bent u dan een medicus?’ Bewonderend loop ik achter haar aan naar binnen.

‘Nee, hoor. Ik kan geen gebroken botten zetten of kinderen ter wereld brengen. Ik kan helpen klachten te verminderen als mensen verkouden zijn, bijvoorbeeld. Of pijn verminderen bij hun kiespijn.’

Zou hoofdluis hebben een ziekte zijn? ‘Dus u maakt mensen beter?’ Ik wil krabben, maar houd me in.

‘Nou... eigenlijk ook niet. Mijn magie is vooral dat ik weet wat ze mankeren. Ik ondersteun ze bij het beter worden door ze kruidenmengsels te geven. En vaak helpen die heel erg goed.’ Ze wijst om zich heen.

In haar voorkamer staat ook een werkbank, net als bij Va. Alleen staat deze bomvol plantjes in potten. Ik trek mijn neus op.

‘Ze rieken nogal.’ De buurvrouw glimlacht en gaat me voor naar de achterkamer. Daar staat het raam open. Het is er fris, en niet alleen door de wind. De muren zijn witgeverfd, net als de meubels en de vloer. De kachel in de hoek is zwart en de pannen erop zijn van koper, net als het deksel van het gat in de vensterbank – de buurvrouw heeft geen getimmerd gemak – verder is alles wit.

‘Hier geen plantjes?’

Ze schudt haar hoofd. ‘Ik probeer weleens aan de drang te ontkomen.’ Ze knipoogt. ‘Zolang ik geen plantjes zie en geen zieke mensen ruik, lukt me dat aardig.’

‘Ik vind u aardig,’ flap ik eruit. ‘Wilt u misschien mijn nieuwe moeder worden?’

Ze schatert. ‘Ga zitten, lief kind. Dan krijg je een bordje vispastei van me.’

Mijn zus hébt... nee: hééft het. Voor mij een zegen en een vloek tegelijk. Ze is niet meer geïnteresseerd in mij netjes leren lopen of spreken, maar de uren dat ze met mijn haren bezig is, zijn niet meer te tellen. Het wordt opgestoken, in pijpenkrullen gedraaid, ingevlochten, losgehaald, gestijfseld... Iedere keer als ik langs haar heen loop in de spinnerij, ben ik de pineut. En als Va dan ook nog even weg is, zoals vandaag, duurt haar haargefriemel eeuwen.

Ze heeft me vandaag niet eens meegesleurd naar de achterkamer, maar klemgezet tussen de werkbank en haar heupen. 'Weer een!'

Ik kijk naar haar om. Haar gezicht staat op vies. Tussen de nagels van haar duim en wijsvinger houdt ze een donker stipje. 'Wat heb ik aan magie als ik de luizen niet uit jouw haren krijg?'

Ik durf er niks op te zeggen. De jeuk is de afgelopen twee weken niet echt minder geworden, wel anders. Door het kammen heb ik overal kleine korstjes gekregen die bijna net zo kriebelen als de luizenbeten. 'Dan helen ze,' zegt Va, maar ik voel me niet beter af.

'Hoe voelt dat? Magie hebben?' Ik draai me om tussen haar knieën tot ik oog in oog met haar sta. 'Va zegt dat je knooptouw erg goed is.' Ik wijs naar het dunne touw dat op de werkbank ligt. Het is bedoeld om fruittassen en netten mee te knopen. Zoals Zus het draait, heb ik Va horen zeggen, slaan de knopen er bijna vanzelf in en schuiven ze daarna niet meer. 'Moest dat niet af zijn voor een klant?' Ik hoop dat ze het touw pakt en dan mijn haren vergeet, maar kennelijk werkt het eerder andersom.

Ze snuift. 'Ik doe niet wat ik wil doen.' Andermaal haalt ze mijn vlechten los.

'Wil je dan liever haarvlechter worden dan garens spinner?'

‘Haarvlechter?’ Haar mondhoecken trekken naar beneden. In het licht van de felle magnesiaalampen zijn haar tot spleetjes samengeknepen ogen bijna lichtgevend. ‘En dan steeds aan van die luizenkoppes moeten zitten?’ Ze schudt haar hoofd. ‘Ik wil naar boven. En door die stomme eigenschap...’ Opeens stopt ze. Ze kijkt langs mijn oor en perst haar lippen op elkaar.

‘Alweer eentje?’ Ik probeer me zo klein mogelijk te maken.

Haar hand zit al naast mijn gezicht. Verbeten pakt ze de luis beet en trekt hem uit mijn haar.

Ze doet me pijn. Een venijnige pijn in mijn slaap omdat ze amper drie haren tussen haar vingers heeft en heel langzaam de plakkerige luis naar het uiteinde ervan trekt.

‘Sta stil!’

Stilstaan? Hoe dan? Ik pak haar pols beet met beide handen. ‘Je maakt me kaal!’

‘Welnee.’ Ze geeft nog een laatste ruk en knikt tevreden. ‘Hij’s eruit.’ Ze knijpt haar nagels tegen elkaar. De luis ertussen wordt in tweeën geknepen. Ik zie het door mijn tranen heen. Zijn pootjes gaan omhoog aan de ene kant van haar nagels, zijn lijfje aan de andere kant. Dan is hij doormidden. Even heb ik met hem te doen.

Ze veegt haar vingers tegen elkaar en pakt me bij de kin. 'Kom in het licht,' mompelt ze.

Ik veeg mijn tranen weg en laat me meetronen tot onder de lamp.

'Je stikt nog van de neten.' Bijna verslagen zakken haar schouders af. 'De kam is niet fijn genoeg.'

'Maar het voelt al stukken beter.' Ik knik enthousiast. Het idee van een nóg fijnere kam door mijn haren maakt me de beste leugenaar die er is.

'Mmmm.' Ze bekijkt mijn haren, tilt ze op, inspecteert de huid achter mijn oren. 'Nee, dit moet anders.' Ze pakt me bij de hand en trekt me mee de achterkamer in. 'Ik weet het.'

Weer pakt ze een kom van de plank. Weer zegt ze me te blijven zitten. En weer gaat ze het gemak in.

Het is dom van me, maar ik begrijp pas wat ze met die kom wil als ik voorovergebogen boven het gat van het gemak hang en het water van de Circanalis tussen mijn bungelende haren door onder me zie schitteren. De lauwwarme pis van mijn zus wordt over mijn hoofd uitgegoten. Een tel verbaas ik me over het zich vermengen van de gele druppels met die van het bijna blauwe water van de gracht rond Decadentia – waarom wordt het niet groen? Geel en blauw wordt toch groen – en dan staat mijn hoofd in brand.

Ik gil, sla haar van me weg, kom overeind. Mijn haren slaan in mijn gezicht, de pis druipt over mijn wangen. 'Haal weg, haal weg!'

Ze doet een stapje achteruit, haar ogen tot spleetjes samengetrokken. 'Stel je niet aan, een beetje prik.'

Een beetje prik? 'Het steekt! Het brandt!' Ik leg mijn handen op mijn natte hoofd en trek aan mijn haren. 'Haal weg!'

Ze schudt haar hoofd. 'Als jij er al last van hebt, moet je nagaan wat de luizen voelen.'

Alsof dát me interesseert. De brand op mijn hoofd trekt mijn schedel in. Mijn ogen prikken en niet alleen door de tranen. De geur van haar pis dringt mijn neus in en opeens schiet door me heen dat azijn toch beter was geweest.

Ik barst in snikken uit, wil haar hand pakken, maar ze trekt hem terug en zet een stap naar achter. 'Even doorzetten, Astertje.'

'Nee! Help me! Het doet pijn!'

'Meisjes!' Va staat in de deuropening.

Ik duw zus van me weg en ren naar hem toe. 'Va... mijn hoofd!'

Hij trekt zijn neus op 'Pis?' Zijn gezicht betreft naar onweer. 'Bij Moto, Pel! Hoe haal je het in je hersens?' Hij tilt me op.

'Het brandt!'

‘Mee naar de pomp!’ Met grote passen stapt hij door de werkplaats naar buiten, de kade op. De pomp is maar vijf huizen verder, maar de tocht erheen duurt eindelijk. Ik gil de hele weg.

‘Gaat het weer?’ Va hurkt voor me. Hij is kleddernat geworden door het spetterende water, net als ikzelf. Zijn lieve ogen staan bezorgd.

Ik knik. Hik nog te veel door het huilen om te praten. Het koude water uit de pomp heeft geholpen: het branden is voorbij. Mijn hoofd klopt en bonkt, maar het vuur is verdwenen.

‘Je rilt helemaal. Arm kleintje.’ Hij tilt me op alsof ik een baby ben. Ik leg mijn wang tegen zijn borst en laat me naar huis dragen.

Ik zit op de eettafel en kan ze zien in de werkplaats. Ze staan tegenover elkaar, allebei met een rood hoofd. Ik probeer te stoppen met hikken. De deken die va om me heen heeft geslagen kriebelt een beetje tegen mijn blote lijf, maar dit is een prettige kriebel. Langzaam word ik weer een beetje warm.

Zus moet het knooptouw verder draaien en op klossen wikkelen van Va.

‘Daar krijg ik kapotte handen van!’

‘Minder hard knijpen,’ zegt hij terug. Zijn stem klinkt kil. ‘De bestelling wordt morgenochtend

opgehaald en ik moet je zusje helpen.' Hij slijpt zijn mes aan de slijpband. 'Dat kam-gedoe heeft te lang geduurd.'

Mijn hoofd bonkt. Onder mijn haren trekt mijn huid alle kanten op, maar jeuk heb ik niet meer.

'U gaat haar niet kortwieken!' Ze zet haar handen in haar zij.

'Dat ga ik wel. Het helpt.' Va inspecteert het mes.

'Ik wil het niet!'

'Jij hebt niks te willen. Aster wil van de luizen af.'

Wil ik dat? Ik open mijn mond om er iets over te zeggen, maar sluit hem weer als ik zie hoe kwaad ze kijken.

'En waar oefen ik dan op?'

'Oefenen?' Va lacht schamper.

'Vlechttechnieken? Knooptechnieken? Ik moet oefenen!' Ze stampt met haar voet op de grond. Zo, tegen het licht van het raam achter haar, lijkt ze een bidsprinkhaan; dun, lange ledematen. Alleen heeft ze twee bultjes voor.

'Er is genoeg touw om te vlechten hier. Ik zou het op prijs stellen als je daarop zou oefenen.' Hij laat de slijprijem los en duwt haar het knooptouw in handen. 'Maak dit af.'

Meteen verandert haar houding. Haar schouders zakken, ze voelt aan het touw. Langzaam gaat haar hoofd op en neer. 'Het spijt me, Va.'

‘Zeg dat maar tegen je zusje.’ Va legt een vinger onder haar kin en tilt hem op. ‘Je hebt haar leed berokkend.’

Zus knikt. Ze kijkt me aan. ‘Het spijt me dat ik je pijn deed, Aster,’ zegt ze. Maar ergens weet ik dat ze dat niet echt erg vond.

Ik word wakker van gebonk. Va ligt niet naast me, hij is vast bij de bovenbuurvrouw of nog aan het werk.

Met mijn voet duw ik de deurtjes van de bedstee open. Voorzichtig – er mochten eens monsters zijn – kom ik overeind en gluur de achterkamer in. Rechts van me staat de kast van het gemak. De deur staat op een kier. In het hokje is het pikdonker. Ik huiver en trek de dekens dichter om mezelf heen. Gelukkig hoef ik niet te plassen.

Weer een bonk.

Het komt van het zoldertje.

‘Pel? Doe jij dat?’ Ik steek mijn hoofd uit de bedstee en kijk omhoog. Ook al zo’n pikdonker gat. De gordijnen zitten niet goed dicht en een streep zilver licht beschijnt net de linker post van de omlijsting van de opening. Haalt ze nou haar hand daar weg?

‘Ja.’

‘Je maakt me ermee wakker.’

‘Zal ermee stoppen.’ Ik hoor de dekens bewegen.

‘Fijn.’ Ik wil terugzakken in het bed, maar doe het niet. ‘Wat was je aan het doen?’

‘Ik...’ Snikt ze nou?

‘Gaat het?’ Ik sla de dekens van me af en stap uit bed. De plankenvloer onder mijn voeten kraakt.

‘Ja.’

Ik klim de ladder naar het zoldertje op en blijf bovenaan staan. De sport van de ladder drukt in mijn voetzolen. ‘Kan ik iets voor je doen?’

‘Jij?’ Ze snuift.

Opgelucht dat Zus weer klinkt als zichzelf, trek ik mezelf het zoldertje op. ‘Maak eens plaats.’

Ze houdt de dekens voor me open.

Ik kruip naast haar. ‘Het spijt me.’

‘Wat?’

‘Het spijt me dat Va zo kwaad op je werd om mij.’ Ik keer me op mijn zij naar haar en leg mijn hand op haar wang. ‘En nu is mijn haar eraf. Huil je daarom?’

‘Ik huil niet.’

‘Oh.’

Ze haalt mijn hand van haar wang en draait zich van me af. ‘Ik huil nooit, al zeker niet voor jouw haren. Die groeien wel weer aan.’

Ik onderdruk een gniffel. Zo ken ik haar weer. ‘Mag ik bij je blijven?’

‘Moet jij weten.’

Ik kruip tegen haar rug, die zeker de helft smaller is dan die van Va, en soes in slaap.

Om wakker te schrikken van een bonk.

Ik schiet rechtop. 'Zus?'

In het licht van de maan zie ik haar op haar knieën voor de opening naar de ladder zitten. Ze heeft haar handen aan weerszijden ervan en bonkt met haar hoofd tegen de balk erboven.

'Wat doe je?'

'Ik wil niet.' Weer bonkt ze haar hoofd tegen de balk.

'Stop hiermee!' Ik trek haar achteruit.

Ze rukt zich los. 'Nee! Als ik ermee stop, moet ik naar de spinnerij.'

Als ze ermee stopt... oh! Ze heeft drang! Net als Va, net als buurvrouw Listeria. Voorzichtig leg ik mijn hand op haar schouder. 'Dat is drang. Dat hebben alle mensen met eigenschappen.'

'Drang? Dráng?' Woest keert ze zich naar me om.

Ik deins achteruit op het matras en maak me zo klein ik kan.

'Dwáng zul je bedoelen.' Ze houdt de 'w' lang vast. 'Dwwwang! Niks drang.'

'Dat is toch...'

'Strontvervelend, ja! Als je eigenschappen hebt, heb je geen keus meer. Dan móet je.'

‘Da’s niet helemaal waar, toch?’ probeer ik mijn zin af te maken, denkend aan Va, die immers ook voor ons zorgt. ‘Je hebt toch een talent en dan...’

‘Dat is wél waar! En weet je wat nog erger is?’ In het maanlicht schitteren haar ogen bijna zilverwit. De woede spat ervan af.

Ik trek de dekens om me heen en breng een benauwd ‘Nou?’ uit. Niet dat ze op een reactie van mij heeft zitten wachten, want ze raast door.

‘Boven heeft niemand eigenschappen. Niemand! Niemand gebruikt magie. En ze zijn rijker dan wij!’

‘Ja, maar...’ Ik wil haar zeggen dat wij ook rijk zijn. Dat Va toch onlangs een stukje land langs de Joki heeft gekocht waar hij hennep op gaat verbouwen voor het dikkere touw, dat we altijd genoeg te eten hebben en het nooit koud hebben en...

‘En nog wat. Dit hele gedoe, dit magisch spinnen, is nergens voor nodig! Er bestaan machines die het werk doen. En die garens zijn net zo sterk, zo niet sterker, als die van ons.’

‘Kleuren ze ook mee met de stof?’ waag ik. ‘Of stoten ze vuil af?’

Een moment is ze perplex. Haar mond klappt dicht.

Ik put hoop uit haar zwijgen. Hoop dat ze naar me wil luisteren. ‘De garens en touwen die jullie maken zijn toch bijzonder?’

Haar mondhoeken trekken naar beneden. 'Bijzonder? Het mocht wat! Ik wil boven wonen, voornaam zijn. Dát is bijzonder. En dat gaat nooit gebeuren.'

'Dat weet je niet. Misschien...'

'Misschien wát? Heb je mijn handen al gezien? Verrot door dat fijne draad.' Ze schudt haar hoofd. 'Nee. Ik zal er nooit komen met eigenschappen.' Ze zucht, laat de lijst los, keert zich om en daalt het trapje af. 'Helemaal nooit.'

Ik vertel Va wat Zus me heeft gezegd. Hij knikt, aait me over mijn stoppels en glimlacht. 'Niet iedereen accepteert zijn eigenschappen als ze zich openbaren. Jullie moeder had er ook moeite mee.'

Mijn adem inhoudend wacht ik tot Va verder gaat over Ma. Maar dat doet hij nooit en nu dus ook niet. In plaats daarvan lijkt hij zichzelf wakker te schudden. 'Ik heb iets voor je.'

Hij haalt een witte lap uit zijn broekzak. 'Dit is geweven door mevrouw Dodde, van garen dat nooit vuil wordt. Ze zegt dat het helpt je haren schoon te houden, zodat ze te glad zijn voor luizen om hun eitjes te leggen.' Hij haalt zijn schouders op. 'Misschien dat het helpt, probeer maar.'

Ik pak de lap aan. 'Maar Va?'

'Ja, kindje?'

‘Wat als Zus zich altijd zal blijven verzetten?’

Hij fronst. ‘Dan krijgt ze een moeilijk leven.’ Hij tilt me op en zet me op zijn heup. ‘Maar ik denk, lief kleintje van me, dat ze wel bijtrekt.’ Hij geeft me een kus op mijn neus.

Ze trekt niet bij. Ik hoor haar bonken, iedere nacht tot ze in slaap valt. Ze doet het niet meer tegen de balk sinds Va iets gezegd heeft over blauwe plekken op haar voorhoofd en dat die niet-damesachtig zijn, maar wel in haar kussen. Soms gilt ze erin. Het klinkt gesmoord, maar ik hoor haar en stop mijn hoofd onder mijn kussen om te kunnen slapen als ze in zo’n bui is.

Vannacht helpt het haar niet. In het maanlicht zie ik haar de ladder afkomen en met afgewend hoofd en vooruitgestoken handen, alsof ze zich tegen de lucht wil afzetten om vooral niet de spinnerij in te gaan, naar de tussendeur lopen.

‘Gaat het?’ waag ik te vragen.

‘Nee.’ De snik in haar stem is goed te horen. Ik weet inmiddels beter dan te proberen haar te troosten en wil er alweer onder kruipen als ze zegt: ‘Houd me vast.’

De watte? Ik klap de dekens van mijn gezicht tot over mijn borst. ‘Wat zeg je?’

‘Houd me vast. Stevig tegen je aan.’

Ik schiet in de lach. De vorige keer dat ze me dat vroeg, klauwde ze me open met haar nagels. 'En weer schrammen van je krijgen? Doe niet zo gek.'

'Ik doe niet gek. Ik wórd gek als dit zo doorgaat!'

'Welnee Pel.' Ik draai me weer op mijn zij en gaap. 'Geef maar gewoon toe. Va zegt dat dat het beste is.'

'Je weet niet waar je het over hebt. En nu kan ik ook jouw haar niet vlechten, het is te kort.' Ze loopt de spinnerij in.

Een paar tellen later hoor ik het wiel rondgaan. Het gesnor maakt me slaperig.

Va heeft mijn haren niet meer af hoeven snijden. Ze vallen weer lang over mijn rug en zijn brandschoon, dankzij het reinende lapje, dat inmiddels al talloze keren is vervangen. Om aan de gretige handen van mijn zus te ontsnappen, draag ik ze meestal opgestoken. Niet dat dat werkt: als ze de gelegenheid heeft, trekt ze mijn kapje af, dwingt ze me te gaan zitten en draait de meest ingewikkelde kapsels in elkaar.

Ze is stil geworden de afgelopen jaren. Ze leert me niet meer om netjes te lopen of te spreken, maar spint garens en doet dat scheldend en mopperend. Haar draden worden steeds dunner en sterker en de magie erin grilliger. Soms zo grillig, dat ze er ferm

tegen moet praten om het op een klos gerold te krijgen.

's Nachts bonkt ze met haar hoofd. Ik hoor het. Ik weet ook dat ze meer doet, zoals zichzelf vastbinden aan een stoel als Va er niet is, zodat ze niet bij de spintollen kan komen. Dat werkt niet, want ze kan zichzelf ook losmaken, maar ze probeert het wel. Onder haar kleren heeft ze permanent een touw om haar middel in een schuifknoop, waar ze hard aan trekt als ze drang voelt. Dat leidt haar af, beweert ze. Ik heb het touw gezien. Het is ruw en veroorzaakt kleine wondjes op haar huid. Ook trekt ze het soms zo strak aan, dat ze wit wegtrekt.

Ik heb medelijden met haar en tegelijkertijd erger ik me aan haar. Snapt ze niet hoe bevoorrecht ze is, door geboren te zijn met eigenschappen? Maar zij beweert dat ik de bofferd ben.

Mijn eerste bloeding komt, maar er verandert niks in me. Ik voel geen drang – of dwang, zoals ze het blijft noemen – en ben eigenlijk ook helemaal niet goed in het spinnen van draad. In plaats daarvan doe ik waar Va en Zus niet goed in zijn: de cijfertjes en de lettertjes, zoals Va dat noemt.

'Dus je hebt de Natans als klant binnengehaald?' Va's lepel blijft halverwege zijn mond hangen. 'De grootste stoffenleverancier van Decadentia? Hoe is je dat gelukt?'

Ik knik trots. 'Ben er gewoon binnengelopen.' Uitvoerig vertel ik over meneer en mevrouw Natan die, naast de zorg voor hun ongelukkige dochter, een enorm pakhuis vol rollen stof hebben. 'En in ruil voor exclusiviteit, waren ze bereid al onze garens af te nemen.'

Va fronst. 'Is dat niet gevaarlijk? Dan hebben we maar één klant.'

'Voor naaigaren, ja.' Ik neem een lepel soep en knik naar mijn zus. 'Maar ze nemen alles ervan, ook dat rare draad van Pel.'

Mijn zus trekt haar wenkbrauw op. 'Echt waar?' Ze schraapt haar kom leeg. 'Nutteloos draad. Ik snap niet dat mensen daar iets mee kunnen.'

'Zou het ook luisteren naar mensen zonder eigenschappen?' Va legt zijn lepel naast zijn bord. 'Als dat zo is, hebben we iets heel bijzonders.'

Zus kijkt van Va naar mij. 'En dat wil je uitproberen? Magie brengen naar mensen die het niet beheersen?' Ze staat hoofdschuddend op en loopt de werkplaats in.

Als ze er weer uitkomt heeft ze een kistje met klosjes in handen. De uiteinden van de draden op de klosjes kronkelen. Ze vangen het licht van de kaarsen op tafel en weerkaatsen het als kleine bewegelijke sterren op het plafond, de muren en onze kleren.

‘Je kunt het ook altijd nog als lichtsnoer verkopen,’ grapt Va. Hij pakt een klosje. Meteen wikkelt het garen zich af en slaat om zijn wijsvinger. ‘Stop daarmee!’

Het draad luistert. Het glijdt van zijn vinger en bungelt slap onder het klosje, net als doodgewoon naaigaren zou doen.

Va geeft me het klosje.

Ik pak het vast en kijk naar het draad. Dat doet niks. ‘En nu?’

‘Zeg er maar iets tegen.’ Zus komt achter me staan en haalt het kapje van mijn hoofd. Ze trekt de spelden los en neuriet terwijl ze mijn haren met haar handen doorkamt.

‘Moet dat nu?’ Ik schud mijn hoofd.

‘Ja, heel even. Let niet op mij, concentreer je op dat stomme draad.’

Ik zucht en zet de klos op tafel. ‘Wikkel jezelf op.’
Het garen blijft liggen.

Zus snuift. ‘Kordater zijn: opwickelen!’ Meteen slingert het draad zich terug om de klos.

‘Stop!’ commandeer ik.

Maar het blijft zich opwickelen.

‘Haal het eens door een naald.’ Va steekt me een naald toe.

Ik probeer het garen door het oog te duwen, maar iedere keer als ik in de buurt ben, buigt het af. Dat

kan ook door het getrek aan mijn haren komen. Na tien pogingen geef ik het op.

Va knikt met een scheef hoofd. 'Duidelijk. Lastig spul. Voor magische naaisters is het misschien bruikbaar en voor niet-magische zeker niet.' Hij knipoogt naar me. 'Goede afspraak met de Natans, dochterlief.'

De bel van de werkplaats klingelt.

'Ah!' Zus laat me los. 'Dat is mevrouw Catenata. Ik ga met haar naar de avondmis.'

Va en ik staren haar aan. 'De avondmis?'

Haar kaken verstrakken. 'Misschien dat gebed me helpt.'

Ik zie dat Va wil vragen waarmee, maar net als ik, kent hij het antwoord al. We zakken beiden verbluft terug in onze stoelen.

Va en ik zitten nog steeds aan tafel als we boven ons hoofd een geluid horen, gevolgd door harde bonken.

'Is dat de buurvrouw?' Ik staar omhoog. Tussen de kieren van de planken door valt wat stof. Het dwarrelt in de lichtbaan van de zon naar beneden.

'Dat zou best eens kunnen.' Va blijft dooreten. Hij kijkt kwaad. Zouden ze ruzie gehad hebben?

'Moeten we niet even kijken?'

'Nee, ze is me gewoon aan het pesten, dat doet ze al weken.' Va neemt nog een lepel soep. Die is allang

koud geworden want we hebben lang over Zus en onze zorgen om haar gesproken. 'Eerst verdwijnt ze drie dagen zonder me te zeggen waar ze is geweest. Daarna beweert ze dat Maremoto's zilte nat alle liefde is die ze nodig heeft en maakt ze het uit. Dan staat ze voor de deur en smeekt me terug te ko...' Hij schudt zijn hoofd, staat op, pakt zijn kom en lepel en legt ze in de afwasemmer. 'Waarom verveel ik jou ermee? Het is gewoon voorbij.'

Het gebonk verstomt. Heel abrupt.

'Va?'

Maar pas als we iets van de buitentrap horen vallen, komt hij in beweging.

Er ligt een plantenpot aan de voet van de trap op de kade. In gruzelementen. Te midden van de scherven van het rode aardewerk liggen korrels droge grond en de zielige resten van een plantje.

Va en ik kijken omhoog. 'Rosa?' Va zet zijn hand op zijn voorhoofd om zijn ogen tegen de weerkaatsing van het zonlicht op de ramen te beschermen.

Zie ik buurvrouw Listeria nou op het balkon staan met een po...? 'Va!' Ik geef hem een duw.

Net op tijd. Een volgende plantenpot scheert rakelings langs zijn oor en spat uiteen. Een man met

een kind op zijn arm krijgt de scherven tegen zijn onderbeen.

‘Gaaf het?’ vraag ik.

De man knikt en blick snel omhoog terwijl hij doorloopt. ‘Die moeten ze opsluiten.’

Op de kade ontstaat een ophoopje. De mensen blijven ver genoeg uit de buurt om niet geraakt te worden, maar willen wel alles zien. Ze rekken hun nekken ervoor.

Va gaat de trap op. ‘Rosa Listeria! Stop hiermee!’

Als antwoord krijgt hij een pot naar zijn hoofd geslingerd door het open luik. De pot blijft wonder boven wonder heel en rolt over de kade de Spiraalvaart in.

Ik loop achter Va aan.

Als we op het balkon staan, is de buurvrouw naar binnen verdwenen. Het balkon biedt een trieste aanblick. Overal potscherven en aardkluiten. De paar plantjes die nog aan de muur en het balkonhek hangen, zijn morsdood. Sommige pikzwart door te veel water, andere verdroogd en bruin en knisperig door te weinig.

‘Niks voor haar,’ mompelt Va. Hij wil naar binnen lopen, maar krijgt een zet.

In een werveling van rokken rent de buurvrouw vanuit haar voorkamer het balkon op, grijpt het hek beet en slingert zichzelf eroverheen.

Eroverheen! Met haar hoofd omlaag!

Ik zet een stap. Va steekt zijn handen uit. Maar wat we ook doen, we zijn te laat.

Met een doffe klap belandt ze op de kade. Ik kijk over de reling. Haar hoofd ligt geknakt. Er stroomt bloed uit haar mond. 'Ze beweegt nog!'

We denderen de trap af, Va in mijn kielzog. Hij springt over de trapleuning op de kade om me in te halen en is eerder bij haar dan ik.

'Rosa!' Hij knielt bij haar neer, wil haar aanraken maar zijn handen verstillen vlak boven haar lijf.

Ze glimlacht. Of grimast. Bloed stroomt uit haar mondhoek en oren. 'Dat zal hem leren!' fluistert ze.

'Niet praten!'

Ze smakt met haar lippen. 'Ik voel nu niks meer. Da's goed.'

'Zeg niet van die gekke dingen.' Va pakt haar hand. Die blijft slap. Hij kijkt naar me op, tranen in zijn ogen. 'Haal een arts!'

'Het is haar eigen schuld.' Zus staat naast me op het strand. We kijken naar Va en de broers van buurvrouw Listeria, die de schouw waar haar lichaam op ligt, de zee op duwen. Ze moeten een flink stuk waden tot ze de branding voorbij zijn, dan laten ze het schuitje los. De pradernos zegt dingen,

maar door de harde wind kan ik hem niet verstaan. Zijn pij wappert.

‘Had ze zich maar tot Maremoto moeten wenden. In zijn wateren ligt alle verlossing.’ Ze geeft me de deken die ze vastheeft, gooit haar hoofd in haar nek en recht in een belachelijk, bijna plechtig gebaar haar rug, haar armen stijf gestrekt achter zich.

Ik bijt op mijn kiezen om niet weer ruzie met haar te maken. Sinds ze meegegaan is naar de mis is ze voortdurend bezig haar drang te onderdrukken door de zeven posities van de walvisgod te dansen. Kop-op, rug-recht, rug-bol, rug-hol, neus-in-de-wind, buik-in, staart-omhoog en nog een keer. Zelfs nu, nu Va stikverdrietig is en de moeder van de bovenbuurvrouw staat te snikken, kan ze het niet laten. Haar magere lijf kronkelt, haar armen gaan omhoog, haar haren golven om haar heen. Ze beweegt niet soepel, het gaat schokkerig, maar met een verbetenheid die ik niet eerder in haar gezien heb.

‘Stop hiermee!’ Ik grijp haar vast. Onder mijn handen is haar middel hard. Veel te hard. ‘Wat...?’

Ze draait zich los en glimlacht naar me. Even is ze mooi, ondanks haar smalle gezicht. ‘Een strak korset helpt me me te richten op dat wat écht belangrijk is: de liefde van Maremoto.’

Ik zet hoofdschuddend een stap achteruit. 'We zijn hier voor buurvrouw Listeria. Waarom draait het dan om jou?'

Ze haalt haar schouders op. 'Zij is verlost, dat is reden tot vreugde.'

Opeens ben ik het zat. Zó zat. 'Stik erin!' bijt ik haar toe. Met lange passen loop ik naar mevrouw Listeria. 'Gaat het?'

Ze glimlacht waterig. 'Het is een troost dat jullie er zijn.' Ze steekt haar arm door de mijne. 'En wat mooi dat je zus de zeven posities danst.' Met een trillende hand veegt ze haar tranen van haar wangen. 'Ik had gehoopt dat Rosa ook...' Ze trekt me steviger tegen zich aan. 'Zou zij haar huisje willen?'

'Ik...' Ik wil zeggen dat ik het niet wist, maar opeens lijkt het me een geweldig idee: mijn zus het huis uit. Het verdrijft mijn verbouwereerdheid over hoe mooi dat geschok van mijn zus schijnt te zijn.

'Hoe oud zijn jullie eigenlijk?'

'Ik ben zeventien, zij is vierentwintig.'

Vrouw Listeria knikt. 'Ik zal maar niet vragen waarom ze nog niet gehuwd is. Arm wicht, veel te mager om aantrekkelijk te zijn voor mannen. Hoog tijd dat ze op zichzelf gaat.' Ze laat me los en loopt naar de zee, waar Va en de broers van de buurvrouw net uit komen lopen. Ze rillen van de kou.

De deken!

Ze woont boven ons, wat helemaal geen verbetering is. Ieder vrij moment danst ze, stampst ze boven ons hoofd. Va weet zich er geen raad meer mee, ik ben allang onverschillig geworden en slaap met proppen wol in mijn oren.

's Morgens komt ze het atelier binnen, maar alleen als Va ervoor zorgt dat ze ergens onderweg naar beneden een touw aanraakt. Als hij het nalaat een stukje garen op te hangen – steeds op een andere plek – zit ze in de kerk of danst ze boven ons hoofd. Tenzij ze met mijn haren bezig kan. Als er ook maar een plukje haar onder mijn kapje vandaan sliert, grijpt ze me beet en vlecht ze.

Va wordt oud. Ik zie het aan zijn grijze haren, aan de manier waarop zijn rug kromt. Eindeloze uren achter het spinnenwiel, eindeloze uren aan de klossen, eindeloze zorgen over zijn oudste dochter, die alleen maar boos kan kijken terwijl ze het werk doet waar hij zo van houdt.

Met zijn handen over zijn oren geslagen kijkt Va me over de rand van zijn bril aan. 'Ik stop ermee.' Hij kijkt omhoog. 'Met haar te laten komen.' Hij wijst op de werkbank waar Zus altijd aan staat. Die staat vol met klosjes commandeedraad. 'Ze maakt alleen nog maar dat vreselijke draad, er komt niets nuttigs meer

uit haar handen.’ Zijn stem trilt. ‘En ik heb me vergist.’

Ik frons nadenkend. ‘Waarin?’

‘In haar. Haar leven.’ Zijn onderlip trilt. ‘Ik wist dat zij het zwaar zou krijgen. Zo was het met jullie Ma ook. Maar ik wist niet dat wij... dat jij...’ Hij wijst op mijn haren. Gisteren heeft ze ze weer gevlochten en wel op zo’n manier, dat ik ze niet uit de knoop heb kunnen krijgen. Ik heb tot spleten getrokken ogen en verschrikkelijke hoofdpijn, maar ben zo blij met wat hij zegt.

‘Va. Het geeft niet.’

Ik grabbel een kistje vanonder de werkbank vandaan en schuif de klosjes garen erin. Kleine lichtschitteringen flitsen over het plafond. ‘Deze gaan naar de Natans.’ Ik sluit de kist. ‘Ik noem het fonkeldraad, dat bekt lekker. Ze krijgen het vast wel verkocht.’

‘Heb je niks te zeggen over je zus?’ Va pakt mijn arm als ik hem voorbijloop. ‘Astertje?’

‘Nee.’ Wat moet ik zeggen wat ik niet al heb gezegd of gedacht? ‘Ik denk dat je er goed aan doet, Va. Vooral voor jou. Ik...’ Ik haal mijn schouders op. ‘Ik had ze af kunnen laten knippen.’

Va hapt naar adem. ‘Dat had je. Waarom heb je dat niet gedaan?’

Nu is het mijn keel. Ik voel hem dichtzitten. 'Omdat...' ik schud mijn hoofd. 'Nee, laat maar.'

'Niks "laat maar." Waarom heb je je haren er niet afgehaald? Waarom heb ik daar niet aan gedacht? De enige tijd dat ze je met rust heeft gelaten was toen je luizen had, toen je klein was, toen ze gekortwiekt waren.'

Ik kijk naar de grond. 'Omdat aan mijn haren frutten het enige is waar ze blij van wordt.' Ik kijk naar hem op. Mijn ogen staan vol tranen. 'Ik kan niet netjes lopen. Ik spreek niet goed. Ik houd mijn rok niet waardig omhoog. En ik heb geen eigenschappen... Maar wat ik wél kan...'

Va knikt. 'Stilzitten. Ach kindje.' Hij opent zijn armen en ik val erin. 'Als ik sterf, krijg jij mijn adem, goed?'

Ik snik en knik. Het kistje doet pijn tegen mijn ribben, zo hard drukt hij me tegen zich aan.

Ik kom terug van de Natans met minder geld dan ik had gehoopt. Ze kunnen het garen, dat ze nu ook gaan vermarkten als 'fonkeldraad', maar lastig kwijt.

Toch voel ik me goed. De opluchting over Va's besluit laat me huppelen over de kade. Onderweg koop ik brood en eieren. Een zoutventer die net uit zijn schouw stapt, verkoopt me een ons grof gemalen zoutkorrels. Het water loopt me in de mond. Ik ga Va

en mezelf trakteren op een lekkere homp vers brood, zachtgekookte eieren en zout.

Met mijn armen vol boodschappen stap ik de spinnerij binnen.

Daar ligt Va.

Ik laat alles vallen, ren naar hem toe, maar weet het al. Zijn ogen zijn open en staren naar het plafond, waar Zus weer eens de zeven posities danst. Door haar gestamp dwarrelen stofvlokjes naar beneden. Als de magische vonkjes die bij de laatste adem horen. Alleen heb ik die niet kunnen opvangen.

Verslagen zak ik op de grond.

Tegen de tijd dat ik mezelf herpakt heb, is Zus niet thuis. Ik bons op haar deur. Ze geeft geen reactie.

Ik krijg hulp van de burens, van mijn grootouders, van iedereen, maar niet van haar. Ik schraap het ei van de grond, was mijn vader en trek hem zijn mooiste pak aan. Ze is niet bij zijn uitvaart. Ze is nergens, Ik hoor haar niet, ik zie haar niet, drie lange dagen lang niet.

Als ik eindelijk een geluid boven mijn hoofd hoor, knijp ik mijn ogen dicht om de tranen tegen te houden. Ben ik opgelucht of boos? Ik weet het niet.

Ik wring mijn haren onder mijn kapje en loop naar boven, klop op haar deur.

'Binnen. Hij is open.'

Ik stap naar binnen, ben me opeens pijnlijk ervan bewust dat het jaren geleden is dat ik hier ben geweest. En wat is het hier anders. De muren van de voorkamer zijn niet langer wit en bedekt met groene planten, maar een donker dieprood geschilderd. De kamer is helemaal leeg, maar op de vloer zie ik slijtplekken in een cirkel: daar danst ze altijd.

‘Ik ben hier, zusje van me.’ Haar stem klinkt anders. Minder gespannen.

Ik loop door naar de achterkamer. Die is niet langer wit, maar pikzwart. Voor het raam staat mijn zus, haar rug naar me toe gekeerd. Ze is van top tot teen in het zwart gekleed. Een tel denk ik dat ze rouwkleding aan heeft. Maar dan weet ik opeens heel zeker dat dat niet zo is. Ze draagt een lederen korset, strak aangetrokken. En een broek. Haar haren zitten in een gladde knot.

‘Pellia?’

‘Nee.’ Ze draait zich om. ‘Pellia Pelpata bestaat niet meer.’ Haar lichte ogen glimmen. ‘Ik heb me van haar bevrijd.’

‘Je hebt je ... wat? Va is dood!’

Ze haalt haar schouders op. ‘Da’s ook een verlossing.’

Ik hap naar adem. Is ze echt zo harteloos? ‘Pelke!’

‘Zo moet je me niet meer noemen.’ Ze kijkt om zich heen. ‘Pelke, Pel, Pellia, Pelleke... al die namen:

ze betekenen niks voor me.' Ze spreidt haar armen. 'Je moet me vanaf nu anders noemen. Niet dat je dat hoeft: ik ga weg.' Ze werpt me de sleutel van haar huisje toe. 'Hier. Sticht een gezinnetje, maak er iets leuks van.'

Ik vang hem op. Hij ligt zwaar in mijn handen. 'Weg? Waarheen?'

'Naar boven. Waar anders?' Ze loopt langs me heen.

'Pel! Je kunt zo niet weggaan. We hebben dingen af te handelen, Va's spinnerij, de klanten ... je moet...'

'Nee. Ik moet niks. En noem me niet meer zo.'

Ik zet een paar aarzelende stappen achter haar aan, de voorkamer in, het balkon weer op.

Ze daalt de trap af. Een glimmend zwarte verschijning. Een aalglad wezen. In niks herken ik mijn zus meer.

'Blijf, alsjeblieft! Hoe moet ik je dan noemen?' probeer ik nog.

Maar ze loopt door, kijkt niet eens om.

'Pel!'

Ze stopt, onder aan de trap, en kijkt omhoog. 'Het is Joffer!'

Over de auteurs:

Django Mathijsen en Anaïd Haen schrijven in alle genres: van kinderboeken tot wetenschapsjournalistiek en van thrillers tot romantiek. Maar wat ze het liefste doen, is nadenken over de veranderingen die ons te wachten staan en daar verhalen over schrijven die leiden tot een inzicht, een lach of een traan.

In het Nederlandse taalgebied hebben ze samen de Grote Brugse Boekhandel Fantasy Award gewonnen, vier keer de Unleash Award, twee keer de NCSF-prijs, vier keer Trek Sagae en twee keer Waterloper. Daarnaast gooiden ze tientallen keren hoge ogen bij Writers of the Future.

www.djangomathijsen.nl

www.anaidhaen.nl

Meer lezen van Django Mathijsen en Anaïd Haen?
Bij Uitgeverij Zilverspoor zijn verschenen:

Decadentia-trilogie

Ik gil. Ik gil het uit. Wat ze maar willen horen: alles wil ik ze vertellen. Hoe je mijn slaapkamer in kunt komen via de grote boom. En dat ik als kind heb gelogen: ik ben nooit de tunnel van de Maremoto-fontein ingegaan, maar nu zou ik hem drie keer doorkruisen voor hen. Dat ik mijn vader eens met de huishoudster heb betrappt in het theehuis. Dat mijn moeder bijna doodging toen de tweeling werd geboren. Dat ik het zag en hoorde en stiekem hoopte dat ze zou sterven, met de baby's erbij. Dan zou ik papa voor mij alleen hebben.

*Ik knijp mijn ogen dicht. Alles, alles wil ik ze vertellen, als ze maar ophouden.
Ze houden niet op.*

In de stadsstaat Decadentia, waar magie gekoppeld is aan ambachten, heeft Lelie Aquavalenta alles wat haar hartje begeert. Jaloersmakend mooi, intelligent en verloofd met de



erfgenaam van Decadentia's rijkste familie fladdert ze door het leven, dat voornamelijk bestaat uit feesten, nieuwe jurken en pijpenkrullen.

Tot ze een gesprek hoort dat niet voor haar oren bestemd was en alles – haar familie, haar rijkdom en haar schoonheid – van haar af wordt genomen. Van het mooiste deel van de stad komt ze terecht in de smerigste plaats van Decadentia: het vergeetgevang.

Gedwongen zich aan te passen aan een leven gevuld met wreedheden wordt het Lelie langzaamaan duidelijk dat zij iets te weten is gekomen wat heel Decadentia schade zal berokkenen. Als ze nu maar wist wat...



Avonturium

Stel dat je niet in spoken gelooft, maar je hebt er toch opeens eentje gevonden? Of dat je alleen maar probeerde je favoriete nummer na te spelen op je gitaar, om erachter te komen dat je dat beter niet had kunnen doen? Of dat je in een toekomst leeft waarin niemand hoeft te leren omdat alles door het Invulnet geregeld wordt? En wat zou je ervan denken als je iedere dag over een houten brug naar school moest lopen, terwijl daar een trol onder woonde?

Ga mee op avontuur met Annet, Mick, Skaiti, Tanja en anderen en vraag je af wat jij zou doen als je in hun schoenen stond.

Acht avonturen, speciaal voor kinderen.

(Ook geschikt voor volwassenen, mits ze nog weten hoe het was om kind te zijn.)



SPANNORAMA

Stel dat je in een land woont waar alles voor je is geregeld, maar niks goed werkt? Of dat je dolgraag iets wilt doen wat verboden is? Of dat je in een toekomst leeft waarin niemand meer kan liegen? Of dat je mee mag op een bijzondere reis en je ontdekt dat een van de mensen uit het gezelschap buitenaards is, maar niemand wil je geloven? En wat zou je ervan denken als je niet mee mag op schattenjacht, terwijl jij de schatkaart hebt gevonden?

Ga mee op avontuur met Marikken, Olaf, Anne, Edwin en anderen en vraag je af wat jij zou dan als je hetzelfde zou beleven.

Zeven avonturen, speciaal voor tieners.

(Ook geschikt voor volwassenen, mits ze nog weten hoe het was om kind te zijn.)



STERRE EN DE BIJNANAUT

De fles schiet wentelend en draaiend en spetterend door de lucht. Met een enorme vaart tolt hij in de richting van het grote slaapkamerraam van de buurman.

'O nee!' Sterre wil hem tegenhouden, maar ze weet niet hoe.

De fles knalt tegen de ruit. Het glas kraakt. De fles rolt naar beneden, wipt over het kozijn en komt kletterend bij de buur-man op het tuinpad terecht.

In het raam zit een grote barst.

Sterre slaat haar hand voor haar mond. Ze voelt zich ineens een beetje misselijk: alsof er ook een barst in haar maag zit. Haar knieën knikken. Ze kijkt om, naar haar vriendin en broertje. 'Ik denk dat jullie maar beter weg kunnen gaan.'

De twaalfjarige Sterre droomt ervan om, net als haar held professor Pikulet, astronaut te worden. Als ze hoort dat de professor een speciale Technologie en Wetenschap Talent-school heeft opgericht, is ze vastbesloten: daar wil ze heen! Het enige wat ze ervoor moet doen, is de waterraketwedstrijd winnen die de school als toelatingstest heeft uitgeschreven.

Helaas is niet iedereen blij met haar deelname. Sterre wordt tegengewerkt en zelfs gesaboteerd, maar door wie? Door Floris, de grootste pestkop van de klas, die er werkelijk alles aan doet om te winnen? Of door haar norse buurman, die overdag rust wil omdat hij nachtwaker is in de frisdrankfabriek van de vader van Floris?

Bomvol wetenswaardigheden over ruimte en ruimtevaart en instructies voor het maken van je eigen waterraket.



KOEN EN DE HERSENHACK

Sst.' Meneer Van Stravolt keek weer om zich heen. 'Het is nog erger dan je dacht,' fluisterde hij. 'Ze zijn in gevaar... ze zijn allemaal in gevaar. Het hele dorp.'

De schrik greep Koen om het hart. 'I-in...' Hij besepte dat hij weer hard praatte en ging op fluistertoon verder: '...gevaar? Waarom? Wat voor gevaar?'

'InnoGameTek,' fluisterde meneer Van Stravolt.

Koen wil maar één ding: een groot gitarist worden. Hij oefent elk vrij uurtje en laat zich door niets tegenhouden. Niet door zijn epilepsie, niet door de pestkoppen in de klas. Zelfs niet door zijn vader, die vindt dat hij zijn tijd verspilt.

Als hij een optreden verknoeit en het op internet komt, lacht iedereen hem uit. Hij denkt dat dat het ergste is wat hem kon overkomen. Maar dat is het niet.

Want in het dorp gaat iedereen zich steeds vreemder gedragen, ook de mensen waar Koen van Houdt. En hij wordt onterecht van moord beschuldigd.

Samen met dat leuke, gekke meisje dat die leuke, gekke gedichtjes schrijft, slaat hij op de vlucht. Zo

komt hij op het spoor van...
De HERSENHACK...



Er zal eens...

Een vrouw die een planeet wil behoeden voor het lot dat haar eigen wereld fataal werd. Een man op het spoor van een misdaad in een wereld zonder herinneringen. Een robot met een missie van levensbelang. Een echtpaar dat ermee worstelt dat een van hen steeds vijf jaar weg is en dan slechts vijf weken ouder wordt...

Gewone mensen (en robots) in twintig situaties die we ons nog (bijna) niet kunnen voorstellen. Hoe houden zij zich staande?



Van Django Mathijsen zijn ook verschenen:

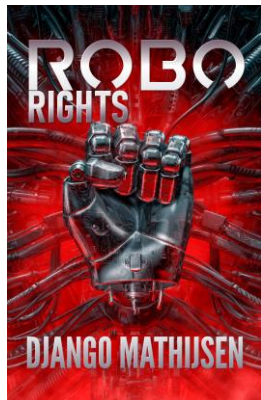
Roborecht

De panter zette zich schrap en sprong. Vlak voor me kwam hij neer. Zijn grote ogen keken me aan alsof hij uitgehongerd was. Ik richtte de lasers weer op zijn ogen. Roborecht De panter zette zich schrap en sprong. Vlak voor me kwam hij neer. Zijn grote ogen keken me aan alsof hij uitgehongerd was. Ik richtte de lasers weer op zijn ogen. Hij veerde in, spande zijn lichaam, veerde op en... ..dook op me af. Ik liet me op de grond vallen en voelde de klauwen van het beest tegen mijn linkerarm. Het geluid van brekend glas. De roofkat brulde. Glasscherven regenden op me neer. Ik rolde naar het bed, kneep mijn ogen dicht en maakte me klein.

In de nabije toekomst zijn robots en andere vormen van kunstmatige intelligentie al zover ontwikkeld dat we er dagelijks mee omgaan. Robots nemen saai, vuil en gevaarlijke klusjes over en worden gebruikt als hulpmiddelen, speelgoed en vermaak. Er zijn mensen voor wie dat een doorn in het oog is. Ze vinden dat die robots misbruikt worden en burgerrechten moeten

krijgen. Sommige actievoerders zijn zelfs bereid hun boodschap kracht bij te zetten met geweld. Een programmeur van kunstmatige intelligentie wordt er tijdens het werken aan zijn promotieopdracht ten onrechte van verdacht zo'n terrorist te zijn. Hij raakt alles kwijt en moet onderduiken. Vastbesloten om zijn onschuld te bewijzen, moet hij lang genoeg uit handen van de politie en terroristen blijven om de volgende grote aanslag te voorkomen.

'Roborecht' is ook in het Engels verkrijgbaar.



Van Anaïd Haen zijn ook verschenen:

Wraak op het spoor

Anaïd Haen verbeeldt zich graag hoe mensen leven in *andere* werelden. Werelden waar geesten een onderdeel van het dagelijks leven zijn of waar magie vanzelfsprekend is. Waar ruimtevaart al lang is ingeburgerd of mensen speciale gaven hebben, of misschien allebei. Waar de geschiedenis een afslag nam; hier op aarde, op een andere planeet of misschien ergens onder zee.

In maar liefst veertig verhalen, die draaien om oeroude aardse thema's als liefde, wraak, lust, dood, leven en heldendom, neemt Anaïd Haen de lezer mee naar deze werelden en vertelt zij het verhaal van de mensen die er leven.



Begeesterd

Sinds ik als geest in de fles zit, is mijn blik op de wereld veranderd.

Directe oorzaak is het glaswerk, dat van verschrikkelijke kwaliteit is. Mijn linkeroog kijkt precies door een onregelmatigheid, zodat mensen misvormd opdoemen. Mijn rechteroog ziet niets. Omdat mijn bips eerst de fles werd ingezogen, belemmert de punt van mijn pantoffel mijn zicht.

Ik wil eruit!

In het Perzië van 300 voor Christus worstelt de ifriet Alibi met zijn gevangenschap en verleden.

Om uit de fles te komen heeft hij de stem nodig van de beenloze Arman.

De jongen werd echter bij zijn geboorte door Alibi zelf met stomheid geslagen ...

In haar debuutroman, geïllustreerd door Jos Weijmer en muzikaal omlijst door Django



Mathijsen, neemt Anaïd Haen de lezer mee naar het hof van de kille heerser Baback. Intriges, jaloezie, liefde en wraak liggen dagelijks op de loer in de vrouwenverblijven. Overal tussendoor kruipt een kleine jongen die niet kan praten, maar wel kan tekenen. Geliefd door zijn moeder en pleegzusje, gehaat door zijn vader omdat die meent dat Arman degene is die hem te gronde zal richten.

**Scan de QR-code voor een rechtstreekse link
naar alle boeken van Anaïd en Django bij
Zilverspoor:**



Smaakt dit naar meer?

Uitgeverijen Zilverspoor en Zilverbron hebben tal van boeken die allemaal even geweldig zijn. Neem eens een kijkje in de webshop:

www.artbooksshop.com. Of op de website:

www.zilverspoor.com

Heb je zelf een boek geschreven?

Stuur het in!

Wie weet komt jouw droom wel uit en zijn wij geïnteresseerd in jouw verhaal.

Ben je nog niet zo ver en nog wat onzeker over je manuscript? Vraag dan een leesrapport aan voor een vakkundig en doelgericht advies waarmee jij je verhaal beter en sterker kunt maken.

Een coachgesprek kan natuurlijk ook. Via Skype of Teams boek jij een gesprek in met de uitgeefster en kun je over je manuscript vertellen, een tekst voorleggen of om tips vragen.

Ook geven we tal van workshops, zoals een bootcamp: Ontwerp je boek en schrijf het in 4 maanden.

Het aanbod van de workshops wordt steeds

aangevuld, dus neem af en toe eens een kijkje in de Zilveracademie op www.zilverspoor.com

Heb je de ambitie om verhaalredacteur te worden?

Of interesseert het je hoe een goed verhaal is opgebouwd? Of ben je een schrijver en wil je jouw schrijftalent verder ontwikkelen?

Dan is deze cursus wat voor jou.

Uitgever Cocky van Dijk leert je stap voor stap waar je op moet letten bij het redigeren van een verhaal. Tijdens de lessen behandelen we steeds een onderwerp en ga je met een oefentekst aan de slag. Elke week krijg je huiswerk, dat we de week daarna nakijken. Na deze cursus heb je alle elementen in huis om een goede verhaalredactie te kunnen doen.

Een specifieke vooropleiding is niet nodig. Wel wordt er verwacht dat je een goede beheersing van de Nederlandse taal hebt en dat je leergierig bent. De lessen zijn online, dus microfoon en koptelefoon zijn nodig.

About Books

Iedere woensdagavond, live via de facebookpagina van Uitgeverij Zilverspoor, Zilverbron, de Zilverboekenclub, Twitch en ons Youtube-kanaal, streamen wij ons boekenprogramma 'About Books'. Een programma bomvol boeken, auteurs, interviews, schrijftips, nieuws van de uitgeverij, filmpjes, enz. Te veel om op te noemen. Kom gezellig kijken en klets mee in de uitzending.

Als je een kijkje neemt op onze website, abonneer je dan gelijk op onze nieuwsbrief. Zo ben je als eerste op de hoogte welke nieuwe boeken er verschijnen en op welke evenementen wij staan.

DIT KORTE
VERHAAL WORDT
U AANGEBODEN
DOOR
UITGEVERIJ
ZILVERSPOOR



ZILVERSPOOR

artbooksshop.com

zilverspoor.com

djangomathijsen.nl

anaidhaen.nl

